

El Nadal gironí

Pessebres

Quim Domene Artista, escultor, pintor

“No hem fet un pessebre, hem fet un conte de Nadal”

BOLES · “Si el poema de J.V. Foix hagués tingut vint octosíl·labs, hauríem fet vint boles; sort que només en tenia nou, que acaben dient «a cal fuster hi ha novetat” **REIS** · “Volíem posar-hi els rostres de tres personatges anònims, contemporanis, però vam creure que podríem tenir problemes i ens vam decantar per la cara de J.V. Foix, Joan Miró i Pau Casals”

Pau Lanao / Miquel Torns
LA VALL DE BIANYA

El 25 de novembre, demà farà una mes, a la plaça de Sant Jaume de Barcelona es va estrenar el muntatge de Quim Domene i Toti Toronell que representa el cicle de Nadal, la qual cosa va aixecar més d'una polèmica. Per exemple, l'endemà el diari *ABC* publicava: “Ja és tota una tradició. No hi ha any que Barcelona no munti un pessebre que no sigui polèmic, i aquest any, encara que en menor mesura, la polèmica també està servida. Ahir es va descobrir el pessebre d'aquest any, el segon de l'era Colau, que no és dels més transgressors però destaca perquè no té Reis d'Orient com a tals, que són uns dels personatges ineludibles de les festes nadal·lenques. En aquesta ocasió els substitueixen tres il·lustres catalans, el poeta J.V. Foix, el músic Pau Casals i l'artista Joan Miró.”

Realment vostès tenien ganes de provocar?

Ni de bon tros. Més que un pessebre, volíem representar un conte, el cicle nadalenc, i així vam pensar que, ara que es complirà el trenta aniversari de la mort de J.V. Foix, un escriptor amb el qual ens sentim molt identificats, el millor homenatge seria agafar la seva obra *Ho sap tothom i és profecia* i convertir cadascun dels octosíl·labs del poema nadalenc –n'hi ha nou– en una escena que ens remet al cicle de l'any que estem vivint, un temps de màgia, literatura i/o tradició. Aquesta aposta tampoc deixa de banda l'aspecte religiós.

Quin camí els va portar de la Vall de Bianya a la plaça de Sant Jaume?

L'Ajuntament de Barcelona va convocar un concurs restringit, i a en Toti i a mi, que ens coneixien, ens van dir si hi volíem participar. Feia molts anys que

Aspecte del muntatge de Domene i Toronell a la plaça de Sant Jaume ■ QUIM PUIG

no em dedicava al pessebrisme, però no podia oblidar que les primeres intervencions artístiques les vaig fer en aquest camp. Com tothom sap, aquí a Olot hi havia molta tradició i a més comptàvem amb el mestratge d'un frare caputxí, en Marià Oliveras, que alhora era ceramista i havia ensenyat a primeres figures com en Claudi Casanovas i en Joan Carrillo.

Vaig participar alguns anys en la mostra, per exemple el 1995 amb el muntatge *La fugida d'Egipte*, al pati de l'Hospici; vaig utilitzar les caixes de cartó que es fan servir per a les paneres amb què les empreses obsequien els treballadors per transformar-les en eines de denúncia sobre les condicions que pateixen molts països afectats per conflictes bèl·lics, pobresa

endèmica o enfrontaments religiosos. A hores d'ara, però, creia que aquesta etapa ja estava superada i, en un principi, ni en Toti ni jo vam fer gaire cas de l'oferiment. Vam deixar passar el temps, fins que en veure que s'acabava el termini d'admissió, vam decidir provar sort, i vam guanyar. El nostre projecte combinava l'aniversari de la mort de Foix amb l'humorisme,

la ironia i l'onirisme del poeta.

I després, què?

Van venir les presses. Si el poema hagués tingut vint octosíl·labs, hauríem fet vint boles; sort que només en tenia nou, que acaben dient “a cal fuster hi ha novetat”, i és per això que hem fet una part de les escenes del muntatge amb fusta.

Com quines?

Vam llegir atentament el poema i vam agafar tots els elements tradicionals del Nadal: el tió, el dinar, els innocents, el naixement o els Reis. Vam presentar un projecte molt mòbil, amb autòmats que es mouen a través d'un motor amb temporitzador, i com que als seus poemes Foix parla de molta gent que balla, vam decidir que el nostre seria un muntatge actiu. Vam dissenyar nou espais, un

Quan vam veure que s'acabava el termini d'admissió, vam decidir provar sort, i vam guanyar

per cada estrofa, que vam tancar en grans esferes de plàstic, on per exemple vam representar un arbre de lletres, el colom de la pau, l'home dels nassos que està penjat sobre un munt de llibres i cada llibre és un mes de l'any, el naixement o els Tres Reis. A aquests últims volíem posar-hi els rostres de personatges anònims, contemporanis, però vam creure que podríem tenir problemes i ens vam decantar per la cara de J.V. Foix, Joan Miró i Pau Casals. ■

Artista polivalent.

Quim Domene és un artista de formació autodidacta que es va iniciar com a dissenyador gràfic, i actualment practica diferents disciplines, com la pintura combinada amb altres tècniques, però també la fotografia, la reprografia, les instal·lacions i l'escultura. ■ MIQUEL TORNES